

**”Kvalitetsstandarder for genoptræning og
vedligeholdende træning
efter servicelovens § 73”**

2006

**Københavns Kommune
Sundhedsforvaltningen**

1	INDLEDNING	3
1.1	Formål med kvalitetsstandarder	4
1.2	Indhold i kvalitetsstandarder	4
2	KVALITETSOMRÅDE: GENOPTRÆNING	5
	Kropsniveau	6
	Aktivitetsniveau	6
	Deltagelsesniveau	6
3	KVALITETSOMRÅDE: VEDLIGEHOVDENDE TRÆNING.....	7
	Kropsniveau	8
	Aktivitetsniveau	8
	Deltagelsesniveau	8
	BILAG 1: OVERSIGT OVER LEVERANDØRER OG HENVENDELSSESVEJE TIL YDELSER INDENFOR TRÆNINGSSOMRÅDET	9

1 INDLEDNING

Kommunen skal, i henhold til § 74 a i Lov om Social Service, udarbejde kvalitetsstandarder for pleje og praktisk hjælp efter Servicelovens § 71, samt kommunale træningstilbud efter Servicelovens § 73 a.

De foreliggende kvalitetsstandarder beskriver serviceniveauet for det kommunale træningstilbud bestående af henholdsvis genoptræning og vedligeholdende træning i overensstemmelse med Servicelovens § 73 a.

Ifølge § 73 a i Lov om Social Service er kommunen forpligtet til at:

- Tilbyde genoptræning efter funktionsnedsættelse som følge af sygdom, der ikke har medført sygehusindlæggelse
- Sørge for tilbud om hjælp til vedligeholdende træning, der sigter på at forebygge funktions- tab og/eller vedligeholde funktionsniveauet

Kvalitetsstandarder for pleje og praktisk hjælp efter Servicelovens § 71 findes i et særskilt dokument.

Genoptræning defineres som målrettet træning af fysisk, intellektuel, følelsesmæssig og social funktionsevne. Endvidere omfatter begrebet træning i de færdigheder, som borgeren har brug for i sine daglige gøremål. Forløbet er tidsmæssigt begrænset til den periode, hvor funktionsniveauet fortsat kan forbedres gennem yderligere træning.

Med bestemmelsen i Serviceloven forpligtes den kommunale myndighed til at tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i umiddelbar tilknytning til et sygehusophold.

Tilbud om kommunal genoptræning er et supplement til de tilbud om personlig og praktisk hjælp, som kommunen er forpligtet til at yde efter servicelovens § 71. Målgruppen vil typisk være ældre borgere, der er midlertidig svækket efter sygdom, som ikke er behandlet i sygehusregi¹

Vedligeholdende træning defineres som målrettet træning for at forhindre funktionstab og for at fastholde og/eller forbedre den hidtidige funktionsevne. Vedligeholdende træning omfatter al anden træning, som ikke er genoptræning.

Målgruppen for vedligeholdende træning er personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer vurderes at have behov herfor. Vedligeholdende træning omfatter også træning af personer med kroniske lidelser²

¹ Vejledning om træning i amter og kommuner.

² Vejledning om træning i amter og kommuner.

1.1 Formål med kvalitetsstandarder

Disse kvalitetsstandarder beskriver det serviceniveau for genoptræning og vedligeholdende træning, som Sundheds- og Omsorgsudvalget og Borgerrepræsentationen har fastsat.

Kvalitetsstandarderne skal sikre, at den træning borgerne tilbydes, er i overensstemmelse med de politisk vedtagne mål og serviceniveau.

Disse kvalitetsstandarder dækker hjemmeboende borgere over 65 år, og borgere som bor i plejeboliger i Sundhedsforvaltningens regi.

1.2 Indhold i kvalitetsstandarder

En kvalitetsstandard skal beskrive serviceniveauets indhold, omfang samt krav til leveringen. Beskrivelse af indholdet, omfanget og udførelse af hjælpen skal være præcis og danne grundlag for, at der sikres sammenhæng mellem serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne og levering af hjælpen. Jf. Socialministeriets Bekendtgørelse om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandører af personlig og praktisk hjælp mv. af 9. oktober 2002.

Kvalitetsstandarder for genoptræning og vedligeholdende træning beskriver serviceniveauet for genoptræning og vedligeholdende træning i henhold til § 73 a i Lov om Social Service.

Kvalitetsstandarderne er opstillet i kvalitetsområder for hhv. genoptræning og vedligeholdende træning. Indenfor hvert kvalitetsområde beskrives følgende:

- Formål - Det overordnede formål med indsatsen
- Målgruppe - Præcisering af hvilke borgere, der kan tilbydes træningen
- Mål - Præcisering af faglige og organisatoriske kvalitetsmål samt borgers kvalitetsmål
- Indhold - Præcisering af hvilke funktionsevner træningen rettes imod
- Omfang - Varighed af træningsindsatsen.

Bilag 1 indeholder en oversigt over leverandører af træning samt oplysninger om, hvorledes borgerne får adgang til træningstilbudene.

2 KVALITETSOMRÅDE: GENOPTRÆNING

Kvalitetsområde	Genoptræning
Formål	Formålet med genoptræning er at bringe en midlertidig svækket borger tilbage til - eller så tæt på - det funktionsniveau, borgeren havde inden sygdom opstod. Formålet er endvidere at undgå vedvarende eller yderligere svækkelse, samt at forebygge behov for øget hjælp og sygehusindlæggelse (jf. Vejledning om træning i amter og kommuner).
Målgruppe	Den kommunale myndighed skal tilbyde genoptræning efter en konkret individuel vurdering af behovet (jf. Serviceloven § 75 stk. 3). <ul style="list-style-type: none">• Tilbuddet gives til borgere, som er midlertidige svækket fx efter sygdom, som ikke har krævet hospitalsindlæggelse• Tilbudet gives til borgere, der ikke ved anden form for træning fx egen træningsindsats eller træning ved plejepersonale, kan bringe sin funktionsevne op.
Mål for kvalitetsområdet	Faglige kvalitetsmål <ul style="list-style-type: none">• At borgeren inddrages i udarbejdelsen af mål og plan for træningen, samt at der foregår en løbende evaluering af målene• At indsatsen har en høj faglig kvalitet• At indsatsen planlægges individuelt og bygger på et tværfagligt samarbejde• At træningsresultaterne kan implementeres i borgernes hverdag• At indsatsen koordineres og udføres i sammenhæng med øvrige tilbud Borgerens kvalitetsmål <ul style="list-style-type: none">• At borgeren oplever medindflydelse og medansvar for et sammenhængende og meningsfuldt træningsforløb og afslutning• At borgeren helt eller delvist genvinder tidligere funktioner og genoptager aktiviteter, som kan integreres i dagligdagen• At borgeren oplever sammenhæng mellem tilbud om genoptræning og øvrige tildelte ydelser

	<p>Organisatoriske kvalitetsmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • At genoptræningen sker tidligt og er begrænset til en periode, hvor borgerens tilstand fortsat kan forbedres gennem yderligere træning • At indsatsen er målrettet og løbende justeres for at optimere udbyttet og minimere ressourceanvendelsen • At indsatsen forebygger/udsætter et varigt behov for pleje- og omsorgsydelser og hjælpemidler
Træningen kan indeholde	<p>Træning, der sigter mod at styrke borgerens sundhedsmæssige funktionsevne på kropsniveau, aktivitetsniveau og deltagelsesniveau fx træning, der fremmer:</p> <p>Kropsniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke og udholdenhed • Opmærksomhed og hukommelse • Koordination og balance <p>Aktivitetsniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personlig hygiejne • Daglige rutiner i hjemmet • Skriftlig og mundtlig kommunikation <p>Deltagelsesniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udendørs færden evt. med hjælpemiddel • Deltagelse i fritidsaktiviteter uden for hjemmet • Indkøb af dagligvarer <p>Træningen foregår enten individuelt eller på hold.</p>
Omfang	<p>Genoptræningsforløb er tidsmæssigt begrænset til den periode, hvor funktionsevnen fortsat kan forbedres gennem yderligere træning³, dog normalt max. tre måneder, 1 - 2 gange ugentligt.</p>
Leverandører	<ul style="list-style-type: none"> • Træningscentre • Rehabiliteringsafdelinger • Plejebolig • Daghjem

³ jf. Vejledning om træning i amter og kommuner

3 KVALITETSOMRÅDE: VEDLIGEHOVDENDE TRÆNING

Navn på kvalitetsområde	Vedligeholdende træning
Formål	Formålet med vedligeholdende træning er at forhindre funktionsevnetab, og at fastholde eller forbedre det hidtidige funktionsniveau hos borgere med permanent nedsat funktionsevne og/eller kroniske fremadskridende lidelser (jf. Vejledning om træning i amter og kommuner)
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none">• Borgere, som har nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, og som har behov for hjælp til at modvirke væsentlige følger af dette• Borgere der har kronisk fremadskridende lidelser
Mål for kvalitetsområdet	<p>Faglige kvalitetsmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• At den vedligeholdende indsats er integreret i daglige aktiviteter og er meningsfuld for borgeren• At borgeren inddrages i udarbejdelsen af mål og plan for træningen/aktiviteterne• At indsatsen har en høj faglig kvalitet• At indsatsen planlægges i samarbejde med borgeren og tager højde for variationer i borgerens almene tilstand• At indsatsen bygger på et tværfagligt samarbejde, som koordineres og udføres i sammenhæng med øvrige tilbud <p>Borgerens kvalitetsmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• At borgeren har indflydelse og medansvar for den vedligeholdende indsats• At borgeren udnytter sine ressourcer og fastholder sin funktionsevne• At borgeren oplever sammenhæng mellem tilbud om vedligeholdende indsats og dagligdage. <p>Organisatoriske kvalitetsmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• At indsatsen er målrettet, og der sker en løbende justering af indsatsen for at optimere udbyttet og minimere ressourceanvendelsen• At arbejdsgangene tilrettelægges, så den vedligeholdende træning indtænkes• At indsatsen forebygger/udsætter behov for pleje- og omsorgsydelser samt hjælpemidler

	<ul style="list-style-type: none"> • At indsatsen er koordineret
Træningen kan indeholde	<p>Træning, der sigter mod at vedligeholde borgerens sundhedsmæssige funktionsevne på kropsniveau, personniveau og samfundsniveau fx træning, der fremmer:</p> <p><i>Kropsniveau</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke og udholdenhed • Opmærksomhed og hukommelse • Koordination og balance <p><i>Aktivitetsniveau</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Personlig hygiejne • Daglige rutiner i hjemmet • Skriftlig og mundtlig kommunikation <p><i>Deltagelsesniveau</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Udendørs færden evt. med hjælpemiddel • Deltagelse i fritidsaktiviteter uden for hjemmet • Indkøb af dagligvarer <p>Træningen foregår enten individuelt eller på hold.</p>
Leverandører	<ul style="list-style-type: none"> • Rehabiliteringsafdelinger • Plejebolig • Dagcentre • Daghjem • Hjemmepleje

BILAG 1: OVERSIGT OVER LEVERANDØRER OG HENVENDELSSESVEJE TIL TRÆNINGSSOMRÅDET

Træningscentre

Tilbud

Træningscentre tilbyder genoptræning med det formål at bringe midlertidigt svækkede borgere tilbage til - eller så tæt på - det funktionsniveau, borgeren havde inden sygdom opstod. Formålet er endvidere at undgå vedvarende eller yderligere svækkelse, samt at forebygge behov for øget hjælp og sygehusindlæggelse.

Træningsforløbet bliver tilrettelagt med udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov, og der trænes efter et mål, der er fastlagt i samarbejde mellem borgeren og terapeuten.

Genoptræningen ydes enten individuelt eller på hold.

Målgruppe

I relation til genoptræning har Træningscentre to målgrupper:

- Hjemmeboende borgere, der er fyldt 65 år, som indenfor de sidste to til tre måneder har været ude for et pludseligt eller langsomt fald i funktionsevne af fysiske, psykiske eller sociale årsager. De hjemmeboende borgere skal have de fysiske, intellektuelle, følelsesmæssige og sociale forudsætninger for at forbedre deres funktionsniveau samt et behov for en koordinerende og netværksskabende, tværfaglig indsats.
- Beboere i plejebolig og borgere på daghjem. Målgruppen er beboere med et faldende funktionsniveau på grund af sygdom, traume mv., og som har behov for behandling og genoptræning. Beboerne skal have de fysiske, intellektuelle, følelsesmæssige og sociale forudsætninger for at forbedre eller stabilisere deres funktionsniveau.

Hjemmeboende borgere, der har et træningsbehov pga. kroniske lidelser som fx Apopleksi, Parkinson, Reumatoid Artrit, Sclerose m.m., er berettiget til vederlagsfri fysioterapi og modtager derfor denne træning hos privatpraktiserende fysioterapeuter.

Borgere, som udelukkende har behov for en fysioterapeutfaglig behandlingsindsats af kortere varighed, henvises til privatpraktiserende fysioterapeuter.

Henvendelsesveje

Praktiserende læge, Pensions- og Omsorgskontorerne, hjemmeplejen, plejebolig og Geriatrisk Team kan henvende sig til træningscentrene med henblik på en visitationsundersøgelse af en borger. Endvidere kan borgerne selv henvende sig på træningscentrene.

Rehabiliteringsafdelinger

Tilbud

Rehabiliteringsafdelinger tilbyder genoptræning og vedligeholdende træning med det formål at øge eller vedligeholde borgerens funktionsevne. Rehabiliteringsforløbet bliver tilrettelagt med udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov. Der trænes efter et mål, der er fastlagt i et samarbejde mellem borgeren og personalet.

Træningen foregår enten individuelt eller på hold.

Målgruppe

Rehabiliteringsafdelinger tilbyder genoptræning og vedligeholdende træning til hjemmeboende borgere, der er fyldt 65 år.

Borgerne skal have de fysiske, intellektuelle, følelsesmæssige og sociale forudsætninger for at forbedre eller vedligeholde deres funktionsniveau.

Henvendelsesveje

Borgerne visiteres af Pensions- og Omsorgskontoret til rehabiliteringsophold efter fastsatte visitationskriterier.

Plejebolig

Tilbud

Plejeboliger tilbyder genoptræning og vedligeholdende træning med det formål at øge, vedligeholde eller stabilisere borgerens funktionsevne. Træningsforløbet bliver tilrettelagt med udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov. Der trænes efter et mål, som er fastlagt i et samarbejde mellem borgeren og terapeuten og/eller plejepersonalet.

Træningen foregår enten individuelt eller på hold.

Målgruppe

Beboere i plejeboliger.

Beboerne skal have de fysiske, intellektuelle, følelsesmæssige og sociale forudsætninger for at forbedre, vedligeholde eller stabilisere deres funktionsniveau.

Henvendelsesveje

Beboeren i plejeboliger tilbydes træning efter gældende praksis i den enkelte plejebolig.

Dagtilbud – dagcentre og daghjem

Tilbud

Dagcentre og daghjem yder vedligeholdende træning med det formål at vedligeholde eller stabilisere borgerens funktionsevne. Endvidere kan borgerne modtage genoptræning på enkelte dagcentre. Træningsforløbet bliver tilrettelagt med udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov. Der træ-

nes efter et mål, der er fastlagt i et samarbejde mellem borgeren og personalet. Træningen foregår typisk på hold.

Daghjem yder tillige genoptræning.

Målgruppe

Målgruppen er hjemmeboende borgere, der er visiteret til dagcenter eller daghjem.

Borgerne skal have de fysiske, intellektuelle, følelsesmæssige og sociale forudsætninger for at vedligeholde og/eller stabilisere deres funktionsniveau.

Henvendelsesveje

Borgerne visiteres af Pensions- og Omsorgskontoret efter gældende praksis.

Hjemmepleje

Tilbud

Hjemmeplejen tilbyder vedligeholdende træning ved hjælpere med det formål at vedligeholde eller stabilisere borgerens funktionsevne. Træningsforløbet bliver tilrettelagt med udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov. Der trænes efter et mål, der er fastsat i et samarbejde mellem borgeren og personalet⁴.

Træningen foregår individuelt og i relation til de aktuelt visiterede ydelser til hjælp efter § 71 i Lov om Social Service.

Målgruppe

Hjemmeboende borgere, der modtager hjemmehjælp i henhold til § 71 i Lov om Social Service.

Borgerne skal have de fysiske, intellektuelle, følelsesmæssige og sociale forudsætninger for at vedligeholde og/eller stabilisere deres funktionsniveau.

Henvendelsesveje

Borgerne visiteres af Pensions- og Omsorgskontoret efter fastsatte visitationskriterier.

⁴ Indsatsen kaldes ”træning ved hjælpere i eget hjem”, (jf. Kvalitetsstandarder for personlig og praktisk hjælp).